

Jméno:	Třída:	Datum:
---------------	---------------	---------------

POHYB OBYVATELSTVA – Statistický geoportál (ČSÚ)

[Statistický geoportál](https://geodata.statistika.cz/portal/apps/sites/#/homepage) je nástroj Českého statistického úřadu (ČSÚ), který poskytuje přístup k prostorově lokalizovaným statistickým datům. Nabízí interaktivní mapy, jež umožňují uživatelům zobrazit různé statistické údaje v geografickém kontextu. Je umístěn na internetové adrese: <https://geodata.statistika.cz/portal/apps/sites/#/homepage>

Úvod do tématu

Pohyb obyvatelstva zahrnuje všechny změny ve velikosti a struktuře populace, které jsou důsledkem narození, úmrtí a migrace. Tento pracovní list vám pomůže pochopit a analyzovat údaje o pohybu obyvatelstva pomocí Statistického geoportálu ČSÚ.

1. S pomocí internetu či vlastních znalostí definujte následující pojmy:

- a) natalita: počet narozených dětí v určité populaci za dané časové období (př. za jeden rok), v přepočtu na 1 000 obyvatel
- b) mortalita: počet zemřelých osob v určité populaci za určité časové období (př. za jeden rok), v přepočtu na 1 000 obyvatel
- c) imigrace: proces, při kterém lidé přicházejí do jiné země za účelem dlouhodobého nebo trvalého pobytu, přistěhování
- d) emigrace: proces, při kterém lidé opouštějí svou zemi za účelem dlouhodobého nebo trvalého pobytu v jiné, vystěhování
- e) migrační saldo: rozdíl mezi počtem přistěhovaných a vystěhovaných v dané oblasti za určité časové období, poz. x neg.

2. a) Co je to přirozený a mechanický pohyb obyvatelstva? Vysvětlete:

dva hlavní způsoby, jak se mění počet a složení populace v určité oblasti; přirozený PO – změna počtu obyvatel v důsledku biologických faktorů – tento pohyb se měří jako rozdíl mezi natalitou (porodností) a mortalitou (úmrtností) → přirozený přírůstek či úbytek; mechanický PO – změna počtu obyvatel v důsledku stěhování lidí mezi různými geografickými oblastmi – migrace, což je proces zahrnující imigraci (přistěhování) a emigraci (vystěhování) → pozitivní x negativní migrační saldo

b) Přiřad'te pojmy z úkolu 1 do správného sloupce v tabulce:

Přirozený pohyb obyvatelstva	Mechanický pohyb obyvatelstva
natalita	imigrace
mortalita	emigrace
	migrační saldo

3. Společnosti vyspělých zemí se v budoucnosti budou potýkat s mnoha problémy spojenými s přirozeným pohybem obyvatelstva.

a) Vyberte správnou odpověď, doplňte text.

Ve vyspělých státech se průměrný věk obyvatelstva postupně zvýšuje/snižuje, úmrtnost klesá/stoupá. Zároveň klesá/stoupá i porodnost a všechny tyto faktory vedou k jevu, který se nazývá stárnutí populace.

b) Zamyslete se, čím je tento jev způsoben. Jaké další problémy navázané na tento jev nás ovlivní a jak?

Příčiny: viz 3a) → vyšší míra vzdělání žen, vyšší náklady na dítě, antikoncepce, jiné preference, pokroky v medicíně, hygiena, ...

Důsledky: zátěž na důchodové systémy, nedostatek prac. sil, zvýšené náklady na zdrav. péči, změna ekonomické struktury, ...

4. Jaký je rozdíl mezi vnitřní a vnější migrací?

spočívá v geogr. rozsahu přesunu obyv., vnitř. = pohyb lidí uvnitř hranic jedné země, vněj. = překročení mezinárodních hranic

Práce se Statistickým geoportálem

1. a) Odhadněte hodnoty základních statistických dat o obyvatelstvu v Jihomoravském kraji (rok 2022). Poté vyhledejte ve Statistickém geoportálu správné informace a запиšte je do tabulky. Porovnejte oba údaje. Jak dobře jste se trefili, popř. jak moc jste se mylili?

Jihomoravský kraj			
Pojem	Odhad	Statistický údaj	Chybovost odhadu
Průměrný věk obyvatel		42,5	
Hustota zalidnění		169,3	
Natalita		9 987	
Mortalita		11 034	
Přirozený přírůstek		- 1 047	
Migrační saldo		28 029	

b) Najděte informace o vnitřním stěhování v Jihomoravském kraji. Popište některé migrační proudy. Jaké faktory mohou ovlivňovat směr migrace?

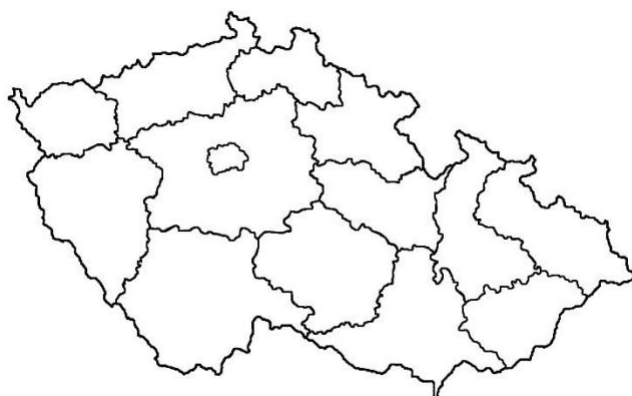
Migrační proudy	Faktory
záleží na žácích, jaké migrační proudy vyberou, př.: Hustopeče → Brno: 23 osob - podíl vystěhovalých je 15,6 %, což je největší % vystěhovalých z této obce (poté do obce Šakvice 10,2 %) ale Brno → Hustopeče: 41 osob - poz. saldo!	push a pull faktory: ekonom. problémy, politická (ne)stabilita, environmentální faktory, sociální faktory (např. náboženství, vzdělávací a zdrav. služby); ekonomické příležitosti, lepší životní podmínky, kulturní faktory, geografická blízkost, ...

c) Porovnejte tabulkové hodnoty migračního salda s přirozeným přírůstkem/úbytkem. Jaké faktory ovlivňují celkový přírůstek/úbytek obyvatelstva v tomto kraji?

migrační saldo je pozitivní, přirozený přírůstek negativní, tzn. úbytek; díky migraci zde však celkově dochází k přírůstku obyvatel, v JM kraji je pohyb obyv. ovlivněn např. vzděláváním – vyšší podíl mladých ve městech, přístupností zdravotní péče, pracovními příležitostmi, ekonomickou atraktivitou, Brno – vzdělávací, průmyslové a vědecké centrum → pozitivní migrační saldo, ...

2. a) Najděte zadané údaje pro obec, ve které bydlíte. Vyznačte její polohu v mapě.

Obec:	
Pojem	Statistický údaj
Průměrný věk obyvatel	
Hustota zalidnění	
Natalita	
Mortalita	
Přirozený přírůstek	
Migrační saldo	

b) Zanalyzujte zjištěná data. Napište závěry o pohybu obyvatelstva ve vaší obci. Má na údaje vliv poloha obce? Jaké další faktory mohou hrát roli? Existuje zde stejný nebo jiný trend v porovnání s Jihomoravským krajem?